

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

28. travnja 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Članak 23. stavak 3. – Zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja – Članak 6. stavak 2. – Službe policije – Isključenje – Viša sila – Pojam – Pravne prepreke za predaju – Pravna sredstva koja je podnijela tražena osoba – Zahtjev za međunarodnu zaštitu – Isključenje – Članak 23. stavak 5. – Istek rokova predviđenih za predaju – Posljedice – Puštanje na slobodu – Obveza donošenja svake druge mjere potrebne za sprečavanje bijega”

U predmetu C-804/21 PPU,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koji je uputio Korkein oikeus (Vrhovni sud, Finska), odlukom od 20. prosinca 2021., koju je Sud zaprimio istog dana, u postupcima koji se odnose na izvršenje europskih uhidbenih naloga izdanih protiv

C,

CD,

protiv

Syyttäjä,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Prechal (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl i M. L. Arastey Sahún, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. ožujka 2022.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobe C i CD, H. Nevala, *asianajaja*,
- za finsku vladu, H. Leppo, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: finski

- za nizozemsku vladu, J. Langer, u svojstvu agenta,
- za rumunjsku vladu, E. Gane i L.-E. Baţagoi, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, S. Grünheid i I. Söderlund, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 10. oţujka 2022.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 2. i članka 23. stavaka 3. i 5. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.; u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru izvršenja europskih uhidbenih naloga u Finskoj koje je protiv osoba C i CD, rumunjskih državljana, izdao rumunjski sud.

Pravni okvir

Okvirna odluka 2002/584

- 3 Uvodne izjave 8. i 9. Okvirne odluke 2002/584 glase kako slijedi:
 - „(8) Odluke o izvršavanju europskog uhidbenog naloga moraju biti podložne dostatnom nadzoru, a to znači da će pravosudno tijelo države članice u kojoj je traţena osoba uhićena morati donijeti odluku o njezinoj predaji.
 - (9) Uloga središnjih tijela u izvršenju europskog uhidbenog naloga mora biti ograničena na praktičnu i administrativnu pomoć.”
- 4 Članak 1. te okvirne odluke, naslovljen „Definicija europskog uhidbenog naloga i obveza njegova izvršenja”, u stavicima 1. i 2. određuje:
 - „1. Europski uhidbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje traţene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.
 2. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.”

5 U skladu s člankom 6. navedene okvirne odluke, naslovljenim „Utvrđivanje nadležnih pravosudnih tijela”:

„1. Pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog jest pravosudno tijelo države članice koja izdaje uhidbeni nalog, nadležno za izdavanje europskog uhidbenog naloga u skladu s pravom te države.

2. Pravosudno tijelo izvršenja jest pravosudno tijelo države članice izvršenja nadležno za izvršenje europskog uhidbenog naloga u skladu s pravom te države.

[...]”

6 Članak 7. iste okvirne odluke, naslovljen „Sudjelovanje središnjeg tijela”, glasi kako slijedi:

„1. Svaka država članica može odrediti središnje tijelo ili, ako je to predviđeno u njezinu pravnom sustavu, više središnjih tijela za pružanje pomoći nadležnim pravosudnim tijelima.

2. Država članica može, ako je to nužno zbog unutarnje organizacije njezina pravosudnog sustava, jednom ili većem broju središnjih tijela povjeriti dužnost administrativnog slanja i primanja europskih uhidbenih naloga te ostale službene korespondencije koja se na to odnosi.

[...]”

7 Članak 23. Okvirne odluke 2002/584, naslovljen „Rokovi za predaju osobe”, određuje:

„1. Tražena se osoba predaje što je moguće ranije, na datum koji dogovaraju oba tijela o kojima je riječ.

2. Osoba se predaje najkasnije deset dana nakon donošenja pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga.

3. Ako je predaja tražene osobe u roku predviđenom u stavku 2. spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog odmah međusobno stupaju u kontakt i dogovaraju novi datum za predaju. U tom slučaju, predaja se obavlja u roku od deset dana nakon dogovorenog novog datuma.

4. Predaja može biti odgođena, u izuzetnim okolnostima, zbog ozbiljnih humanitarnih razloga, npr. ako postoji osnovani razlog za uvjerenje da bi se time ugrozilo zdravlje ili život tražene osobe. Izvršenje europskog uhidbenog naloga obavlja se odmah po nestanku tih razloga. Pravosudno tijelo izvršenja odmah obavještava pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog i dogovara novi datum predaje. U tom slučaju, predaja se obavlja u roku od deset dana od novog dogovorenog datuma.

5. Po isteku rokova iz stavaka 2. i [do] 4., osoba se pušta na slobodu ako se još nalazi u pritvoru.”

Finsko pravo

Zakon o predaji

- 8 Nacionalne odredbe donesene radi provedbe Okvirne odluke 2002/584 nalaze se u laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan Unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003) (Zakon o predaji zbog kaznenog djela između Republike Finske i drugih država članica Europske unije (1286/2003)) od 30. prosinca 2003. (u daljnjem tekstu: Zakon o predaji).
- 9 U skladu s člancima 11., 19. i 37. Zakona o predaji pravosudna tijela izvršenja nadležna za odlučivanje o predaji i zadržavanju u pritvoru u Finskoj su Helsingin käräjäoikeus (Prvostupanjski sud u Helsinkiju, Finska) i, kao žalbeni sud, Korkein oikeus (Vrhovni sud, Finska). Na temelju članka 44. tog zakona Keskusrikospoliisi (Nacionalni ured pravosudne policije, Finska) nadležan je za izvršenje odluke o predaji.
- 10 Na temelju članka 46. stavka 1. navedenog zakona, osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog predaje se nadležnim tijelima države članice koja je u tu svrhu podnijela zahtjev što je moguće ranije, na datum koji dogovaraju oba tijela o kojima je riječ. Međutim, osoba se predaje najkasnije deset dana nakon što odluka o predaji postane pravomoćna.
- 11 Prema članku 46. stavku 2. istog zakona, ako predaja te osobe u roku predviđenom u stavku 1. nije moguća zbog okolnosti na koje ne može utjecati Finska ni država članica koja je podnijela zahtjev, nadležna tijela trebaju dogovoriti novi datum za predaju. Predaju treba obaviti u roku od deset dana nakon dogovorenog novog datuma.
- 12 U skladu s člankom 48. Zakona o predaji, po isteku rokova iz njegovih članaka 46. i 47., navedena se osoba mora pustiti na slobodu ako se još nalazi u pritvoru.

Zakon o strancima

- 13 Nacionalne odredbe u području azila sadržane su u ulkomaalaislaki (301/2004) (Zakon o strancima (301/2004)) od 30. travnja 2004. (u daljnjem tekstu: Zakon o strancima), koji odgovara odredbama Konvencije o statusu izbjeglica, potpisane u Ženevi 28. srpnja 1951. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954.)), kako je dopunjena Protokolom o statusu izbjeglica, sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967. Odredbe Zakona o strancima primjenjuju se na sve strane državljane koji borave u Finskoj, uključujući građane Unije.
- 14 Na temelju članka 40. stavka 3. Zakona o strancima, stranac ima pravo boraviti na finskom državnom području dok se razmatra njegov zahtjev, dok se konačno ne odluči o njemu ili dok se protiv njega ne donese izvršiva odluka o udaljavanju.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 15 Dana 19. i 27. svibnja 2015. protiv osoba C i CD, rumunjskih državljana, rumunjsko pravosuđno tijelo izdalo je europske uhidbene naloge radi izvršenja zatvorskih kazni od pet godina i dodatnih kazni u trajanju od tri godine (u daljnjem tekstu nazvani zajedno: predmetni europski uhidbeni nalozi). Te su kazne izrečene za trgovinu opasnim i iznimno opasnim opojnim drogama te za sudjelovanje u organiziranoj kriminalnoj skupini.
- 16 U Švedskoj su se protiv osoba C i CD vodili postupci za izvršenje tih europskih uhidbenih naloga. Odlukom donesenom 8. travnja 2020. Högsta domstolen (Vrhovni sud, Švedska) naložio je predaju osobe C rumunjskim tijelima i odlukom od 30. srpnja 2020. Svea hovrätt (Žalbeni sud u Stockholmu, Švedska) naložio je predaju osobe CD istim tijelima. Osobe C i CD ipak su napustile Švedsku i otišle u Finsku prije provedbe tih odluka o predaji.
- 17 Dana 15. prosinca 2020. osobe C i CD uhićene su i smještene u pritvor u Finskoj na temelju predmetnih europskih uhidbenih naloga.
- 18 Odlukama od 16. travnja 2021. Korkein oikeus (Vrhovni sud) naložio je njihovu predaju rumunjskim tijelima. Postupajući po zahtjevu rumunjskih tijela Nacionalni ured pravosudne policije odredio je kao prvi datum predaje 7. svibnja 2021. Prije tog datuma nije se mogao organizirati zračni prijevoz osoba C i CD za Rumunjsku zbog pandemije bolesti COVID-19.
- 19 Dana 3. svibnja 2021. osobe C i CD podnijele su žalbu Korkein oikeusu (Vrhovni sud). Dana 4. svibnja 2021. taj je sud privremeno zabranio izvršenje odluka o predaji. Dana 31. svibnja 2021. navedeni sud odbio je žalbe na temelju čega privremena odluka o zabrani izvršenja tih odluka o predaji više nije vrijedila.
- 20 Drugi datum za predaju bio je određen za 11. lipnja 2021. Međutim, ta je predaja također bila odgođena jer nije bilo izravne zračne linije za Rumunjsku i nije bilo moguće organizirati zračni prijevoz preko neke druge države članice u skladu s dogovorenim rasporedom.
- 21 Osobe C i CD podnijele su Helsingin käräjäoikeusu (Prvostupanjski sud u Helsinkiju) i Korkein oikeusu (Vrhovni sud) više drugih zahtjeva za odgodu izvršenja odluka o predaji. Svi su ti zahtjevi bili odbijeni ili proglašeni nedopuštenima.
- 22 Treći datum za predaju bio je određen za 17. lipnja 2021. za osobu CD i 22. lipnja 2021. za osobu C. Međutim, ponovno je bilo nemoguće provesti tu predaju jer su tada osobe C i CD podnijele u Finskoj zahtjeve za međunarodnu zaštitu. Odlukama od 12. studenoga 2021. Maahanmuuttovirasto (Nacionalni ured za imigraciju, Finska) odbio je te zahtjeve. Osobe C i CD podnijele su hallinto-oikeusu (Upravni sud) tužbu protiv tih odluka.
- 23 Osobe C i CD podnijele su potom tužbu Helsingin käräjäoikeusu (Prvostupanjski sud u Helsinkiju, Finska), s jedne strane, za njihovo puštanje na slobodu jer je rok za predaju istekao i, s druge strane, za odgodu njihove predaje zbog njihovih zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Odlukama od 8. i 29. listopada 2021. Helsingin käräjäoikeus (Prvostupanjski sud u Helsinkiju) proglasio je te tužbe nedopuštenima.
- 24 Glavni postupak odnosi se na žalbe koje su osobe C i CD podnijele protiv tih potonjih odluka sudu koji je uputio zahtjev, Korkein oikeusu (Vrhovni sud). U prilog svojim žalbama osobe C i CD iznose iste razloge poput onih koje je Helsingin käräjäoikeus (Prvostupanjski sud u Helsinkiju)

odbio. U svojem odgovoru na tužbu *syyttäjä* (Državno odvjetništvo, Finska) zatražila je da se tužitelji u glavnom postupku zadrže u pritvoru i da se ne odgodi izvršenje njihove predaje rumunjskim tijelima.

- 25 U načelnoj odluci donesenoj 8. prosinca 2021. sud koji je uputio zahtjev presudio je da osobe protiv kojih je donesena odluka o predaji imaju pravo da sud ispita njihov zahtjev koji se odnosi na njihovo zadržavanje u pritvoru. Kako bi se izbjeglo bilo kakvo odgađanje, taj je sud sam pokrenuo glavni postupak.
- 26 Sud koji je uputio zahtjev dvoji glede tumačenja članka 23. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584 kako s postupovnog tako i s materijalnopravnog gledišta.
- 27 Što se, kao prvo, tiče postupovnih aspekata, sud koji je uputio zahtjev dvoji glede zahtjeva koji proizlaze iz te odredbe u pogledu ocjene postojanja slučaja više sile.
- 28 Prema objašnjenjima suda koji je uputio zahtjev, pravila nacionalnog prava povjeravaju Nacionalnom uredu pravosudne policije zadaće povezane s izvršenjem predaje nakon što odluka o predaji koju je donio sud postane pravomoćna. Sud u svojoj odluci ne daje naloge u pogledu datuma predaje, nego se predaja izvršava poštujući rokove koji su u tu svrhu predviđeni Zakonom o predaji u skladu s Okvirnom odlukom 2002/584.
- 29 Taj sud također smatra da Nacionalni ured pravosudne policije, koji je zadužen za praktičnu provedbu odluke o predaji, osigurava povezanost s nadležnim tijelima države članice izdavanja i dogovara novi datum predaje ako ona nije obavljena u roku od deset dana, kao što je to bio slučaj u glavnom postupku.
- 30 Prema navodima suda koji je uputio zahtjev, zadržana osoba može se u svakom trenutku obratiti nadležnom sudu kako bi on ispitao je li njezino zadržavanje u pritvoru još uvijek opravdano. Stoga je na sudu da ocijeni, među ostalim, je li izostanak predaje uzrokovan slučajem više sile u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584. S druge strane, Nacionalni ured pravosudne policije i druga tijela ne postavljaju sustavno pitanje nadležnom sudu o zadržavanju u pritvoru.
- 31 Sud koji je uputio zahtjev stoga dvoji o spojivosti takvog nacionalnog postupka s člankom 23. stavkom 3. Okvirne odluke 2002/584 kao i o posljedicama moguće nespojivosti.
- 32 Što se, kao drugo, tiče materijalnopravnih aspekata članka 23. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584, sud koji je uputio zahtjev pita se proteže li se pojam više sile na pravne prepreke koje se temelje na nacionalnom zakonodavstvu države članice i sprečavaju predaju u prvotno predviđenom roku.
- 33 Taj sud ističe da je u presudi od 25. siječnja 2017., *Vilkas* (C-640/15, EU:C:2017:39), Sud presudio da se pojam više sile može primijeniti u situaciji u kojoj zadržana osoba pruža fizički otpor zbog čega je njezina predaja nemoguća, pod uvjetom da zbog iznimnih okolnosti pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje nalog nisu mogli predvidjeti taj otpor i da se posljedice tog otpora na predaju nisu mogle izbjeći ni uz svu potrebnu pažnju tih tijela.
- 34 No u glavnom postupku, iako je pandemija bolesti COVID-19 zakomplicirala praktičnu provedbu predaje i poštovanje rokova, glavne prepreke toj predaji bile su zabrana izvršenja koju je sud koji je uputio zahtjev izrekao tijekom ispitivanja žalbi koje su podnijele osobe C i CD kao i zahtjevi za azil

koje su potonje također podnijele. U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da na temelju nacionalnog zakonodavstva tražitelj azila ima pravo ostati na finskom državnom području dok se ispituje njegov zahtjev ili dok se protiv njega ne donese odluka o udaljavanju.

35 U tim je okolnostima Korkein oikeus (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Zahtijeva li se člankom 23. stavkom 3. Okvirne odluke 2002/584 u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 5. da, ako zadržana osoba nije pravodobno predana, pravosudno tijelo izvršenja iz članka 6. stavka 2. te okvirne odluke odredi novi datum predaje i provjeri postoji li viša sila te jesu li ispunjeni potrebni uvjeti za zadržavanje ili je li postupak u okviru kojeg sud ispituje te elemente samo na zahtjev stranaka također u skladu s navedenom okvirnom odlukom? Ako se smatra da produljenje roka zahtijeva intervenciju pravosudnog tijela, podrazumijeva li nužno izostanak takve intervencije da su istekli rokovi predviđeni u istoj okvirnoj odluci te u tom slučaju zadržanu osobu treba pustiti na slobodu u skladu s člankom 23. stavkom 5. Okvirne odluke 2002/584?

2. Treba li članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da pojam više sile uključuje i pravne prepreke predaji koje se temelje na nacionalnom zakonodavstvu države članice izvršenja, kao što su zabrana izvršenja izrečena za vrijeme trajanja sudskog postupka ili pravo tražitelja azila da ostane u državi izvršenja dok se ne donese odluka o njegovu zahtjevu za azil?”

Zahtjev za primjenu hitnog prethodnog postupka

36 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku predviđenom u članku 23.a prvom stavku Statuta Suda Europske unije i članku 107. Poslovnika Suda.

37 U ovom slučaju valja utvrditi da su ispunjeni uvjeti predviđeni za primjenu tog postupka.

38 S jedne strane, zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Okvirne odluke 2002/584, koja spada u područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a u vezi s područjem slobode, sigurnosti i pravde. Prema tome, o tom se zahtjevu može odlučivati u hitnom prethodnom postupku, u skladu s člankom 23.a prvim stavkom Statuta Suda Europske unije i člankom 107. stavkom 1. Poslovnika.

39 S druge strane, glede kriterija hitnosti, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je taj kriterij ispunjen kada je na datum podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku dotična osoba u glavnom postupku lišena slobode i kada njezino zadržavanje u pritvoru ovisi o rješavanju glavnog postupka (vidjeti osobito presude od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 24. i od 16. studenoga 2021., Governor of Cloverhill Prison i dr., C-479/21 PPU, EU:C:2021:929, t. 34. i navedenu sudsku praksu).

40 U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da su osobe C i CD bile zapravo lišene slobode na datum podnošenja tog zahtjeva.

- 41 Usto, prethodna pitanja odnose se na tumačenje članka 23. Okvirne odluke 2002/584 čiji stavak 5. predviđa puštanje tražene osobe na slobodu u slučaju isteka rokova iz stavaka 2. do 4. tog članka. Stoga bi ovisno o odgovoru Suda na postavljena pitanja sud koji je uputio zahtjev mogao odrediti puštanje osoba C i CD na slobodu.
- 42 U tim je okolnostima drugo vijeće Suda 17. siječnja 2022. odlučilo, na prijedlog sutkinje izvjestiteljice i nakon saslušanja nezavisne odvjetnice, prihvatiti zahtjev suda koji je uputio zahtjev da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku.

O prethodnim pitanjima

Drugo pitanje

- 43 Svojim drugim pitanjem, koje valja prvo ispitati, sud koji je uputio zahtjev pita, u biti, treba li članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da se pojam više sile proteže na pravne prepreke za predaju koje proizlaze iz pravnih sredstava koja je podnijela osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog i temelje se na pravu države članice izvršenja kada je pravosudno tijelo izvršenja donijelo pravomoćnu odluku o predaji u skladu s člankom 15. stavkom 1. te okvirne odluke.
- 44 Iz ustaljene sudske prakse Suda, utvrđene u različitim područjima prava Unije, proizlazi da pojam više sile treba tumačiti tako da se odnosi na neuobičajene i nepredvidljive okolnosti, nepoznate onomu tko se na njih poziva, a čije se posljedice ni uz svu potrebnu pažnju ne bi mogle izbjeći (presuda od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 53. i navedena sudska praksa).
- 45 Usto, pojam više sile u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti usko, s obzirom na to da je ta odredba odstupanje od pravila utvrđenog u članku 23. stavku 2. te okvirne odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 56.).
- 46 Glede pravnih prepreka za predaju koje proizlaze iz pravnih sredstava koja je podnijela osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog, valja, doduše, istaknuti da takve prepreke nisu povezane s postupanjem tijela države članice izvršenja i da se njihove posljedice, to jest nemogućnost predaje te osobe u predviđenom roku, ne bi mogle izbjeći ni uz svu potrebnu pažnju.
- 47 Međutim i kao što su to s pravom primijetile osobe C i CD, rumunjska vlada i Europska komisija, to što je osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog podnijela pravna sredstva u okviru postupaka predviđenih nacionalnim pravom države članice izvršenja radi osporavanja svoje predaje tijelima države članice izdavanja ili radi odgađanja te predaje, ne može se smatrati nepredvidivom okolnošću.
- 48 Slijedom navedenog, takve pravne prepreke za predaju koje proizlaze iz pravnih sredstava koja je podnijela ta osoba ne mogu biti slučaj više sile u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584.
- 49 Iz prethodno navedenog proizlazi da se rokovi za predaju predviđeni u članku 23. te okvirne odluke ne mogu smatrati prekinutima zbog postupaka u tijeku u državi članici izvršenja koje je pokrenula osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog kada je pravosudno tijelo izvršenja

donijelo pravomoćnu odluku o predaji u skladu s člankom 15. stavkom 1. navedene okvirne odluke. Prema tome, tijela države članice izvršenja moraju, načelno, u navedenim rokovima predati tu osobu tijelima države članice izdavanja.

- 50 U tom zadnjem stadiju postupka predaje, uređenog člankom 23. te iste okvirne odluke, sve je pravne elemente, načelno, ispitalo pravosudno tijelo izvršenja koje je hipotetski već donijelo pravomoćnu odluku o predaji.
- 51 To je tumačenje također određeno ciljem ubrzanja i pojednostavljena pravosudne suradnje među državama članicama koji se želi postići Okvirnom odlukom 2002/584. Naime, tom se okvirnom odlukom nastoji, uvođenjem novog, pojednostavljenog i učinkovitijeg sustava predaje osuđenih osoba ili osoba osumnjičenih da su povrijedile kazneni zakon, olakšati i ubrzati pravosudna suradnja u svrhu pridonošenja ostvarenju cilja dodijeljenog Europskoj uniji, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, zasnivajući se pritom na visokoj razini povjerenja koja mora postojati između država članica (vidjeti osobito presude od 29. siječnja 2013., Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, t. 34. i od 17. ožujka 2021., JR (Uhidbeni nalog – Osuđujuća presuda u trećoj državi, članici EGP-a), C-488/19, EU:C:2021:206, t. 71.).
- 52 U ovom slučaju niti iz jednog elementa spisa podnesenog Sudu ne proizlazi da bi se pravna sredstva koja su podnijele osobe C i CD odnosila, čak i neizravno, na povredu temeljnog prava na koju se te osobe ne bi mogle pozvati pred pravosudnim tijelom izvršenja tijekom postupka koji je doveo do donošenja pravomoćne odluke o predaji u skladu s člankom 15. stavkom 1. Okvirne odluke 2002/584.
- 53 Što se konkretnije tiče zahtjeva za međunarodnu zaštitu koje su u Finskoj podnijele osobe C i CD, iz očitovanja koja su one podnijele proizlazi da su ti zahtjevi zasnovani u velikom dijelu na argumentima o uvjetima oduzimanja slobode u država članici izdavanja, to jest Rumunjskoj, i temelje se na relevantnoj sudskoj praksi Suda u tom području, osobito presudama od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), od 25. srpnja 2018., Generalstaatsanwaltschaft (Uvjeti oduzimanja slobode u Mađarskoj) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589) i od 15. listopada 2019., Dorobantu (C-128/18, EU:C:2019:857). Iz spisa kojim Sud raspolaže vidljivo je da su se osobe C i CD pozvale na te argumente pred pravosudnim tijelom izvršenja tijekom postupka koji je doveo do donošenja pravomoćnih odluka o predaji.
- 54 Štoviše i kao što je to Komisija navela, u jedinom članku Protokola (br. 24) o azilu za državljane država članica Europske unije, priloženom UFEU-u, navedeno je da se s obzirom na razinu zaštite temeljnih prava i sloboda u državama članicama Unije smatra da države članice u međusobnom odnosu predstavljaju sigurne države podrijetla za sve pravne i praktične potrebe što se tiče pitanja azila.
- 55 U tom se članku dodaje da u skladu s tim, svaki zahtjev za azil koji podnese državljanin jedne države članice druga država članica može uzeti u obzir ili proglasiti prihvatljivim za obradu samo u četirima taksativno navedenim slučajevima.
- 56 No, niti iz jednog elementa spisa podnesenog Sudu ne proizlazi da bi položaj osoba C i CD bio obuhvaćen jednim od tih četiriju slučajeva predviđenih jedinim člankom navedenog protokola, u vezi s kojim sud koji je uputio zahtjev nije, osim toga, upitao Sud.

- 57 Naposljetku, valja još podsjetiti na to da zahtjev za međunarodnu zaštitu nije jedan od razloga za neizvršavanje europskog uhidbenog naloga navedenih u člancima 3. i 4. Okvirne odluke 2002/584 (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2010., B., C-306/09, EU:C:2010:626, t. 43. do 46.).
- 58 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da se pojam više sile ne proteže na pravne prepreke za predaju koje proizlaze iz pravnih sredstava koja je podnijela osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog i temelje se na pravu države članice izvršenja kada je pravosudno tijelo izvršenja donijelo pravomoćnu odluku o predaji u skladu s člankom 15. stavkom 1. navedene okvirne odluke.

Prvo pitanje

- 59 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita u biti, s jedne strane, treba li članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da je zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz te odredbe ispunjen kada država članica izvršenja povjeri službi policije zadaću da provjeri postojanje slučaja više sile kao i poštovanje uvjeta potrebnih za zadržavanje u pritvoru osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog i odluči, po potrebi, o novom datumu predaje, pri čemu se ta osoba ima pravo u svakom trenutku obratiti pravosudnom tijelu izvršenja kako bi se ono izjasnilo o spomenutim elementima. S druge strane, taj sud pita treba li članak 23. stavak 5. te okvirne odluke tumačiti na način da za rokove iz stavaka 2. do 4. tog članka 23. treba smatrati da su istekli s posljedicom da se navedena osoba mora pustiti na slobodu, u slučaju u kojem bi valjalo zaključiti da zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz članka 23. stavka 3. navedene okvirne odluke nije ispunjen.
- 60 U slučaju više sile koji je prepreka predaji u roku predviđenom u članku 23. stavku 2. Okvirne odluke 2002/584, iz teksta članka 23. stavka 3. te okvirne odluke proizlazi da je na dotičnim pravosudnim tijelima izvršenja i izdavanja da odmah međusobno stupe u kontakt i dogovore novi datum za predaju.
- 61 Sud je već pojasnio da pojam „pravosudno tijelo izvršenja” u smislu članka 6. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584 obuhvaća – kao i pojam „pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog” u smislu njezina članka 6. stavka 1. – ili suca odnosno sud ili pravosudno tijelo poput državnog odvjetništva države članice, koje sudjeluje u njezinu kaznenom sudovanju i koje raspolaže potrebnom neovisnošću o izvršnoj vlasti (presuda od 24. studenoga 2020., Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava), C-510/19, EU:C:2020:953, t. 54.).
- 62 S druge strane, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, službe policije države članice ne mogu se obuhvatiti pojmom „pravosudno tijelo” u smislu članka 6. Okvirne odluke 2002/584 (vidjeti u tom smislu presudu od 24. studenoga 2020., Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava), C-510/19, EU:C:2020:953, t. 42. i navedenu sudsku praksu).
- 63 Iz toga proizlazi da se intervencija pravosudnog tijela izvršenja koja se zahtijeva člankom 23. stavkom 3. te okvirne odluke, kako bi se ocijenilo postojanje slučaja više sile, kao i, po potrebi, odredio novi datum za predaju, ne može povjeriti službi policije države članice izvršenja, poput Nacionalnog ureda pravosudne policije u glavnom postupku.

- 64 Doduše, članak 7. stavak 1. navedene okvirne odluke dopušta državama članicama da odrede jedno ili više „središnjih tijela” za pružanje pomoći nadležnim pravosudnim tijelima. Osim toga, nesporno je da se službe policije države članice mogu obuhvatiti pojmom „središnja tijela” u smislu tog članka 7. (vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, t. 42.).
- 65 No, iz navedenog članka 7. u vezi s uvodnom izjavom 9. Okvirne odluke 2002/584 proizlazi da intervencija takvog središnjeg tijela mora ostati ograničena na praktičnu i administrativnu pomoć nadležnim pravosudnim tijelima. Prema tome, mogućnost predviđena u istom članku 7. ne može se proširiti toliko da se državama članicama dopusti da tim središnjim tijelom zamijene nadležna pravosudna tijela kad je riječ o ocjeni postojanja slučaja više sile u smislu članka 23. stavka 3. te okvirne odluke kao i, po potrebi, određivanju novog datuma za predaju (vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, t. 42.).
- 66 Naime, kao što je to nezavisna odvjetnica naglasila u točkama 73. do 76. svojeg mišljenja, ocjena postojanja slučaja više sile u smislu te odredbe kao i, po potrebi, određivanje novog datuma za predaju jesu odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga koje mora donijeti pravosudno tijelo izvršenja na temelju članka 6. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584 u vezi s njezinom uvodnom izjavom 8. Na toj osnovi i kao što to također priznaje sud koji je uputio zahtjev, takve odluke nadilaze okvir puke „praktične i administrativne pomoći” koja se može povjeriti službama policije na temelju članka 7. te okvirne odluke u vezi s njezinom uvodnom izjavom 9.
- 67 Glede posljedica koje valja izvesti iz izostanka intervencije pravosudnog tijela izvršenja, valja utvrditi, kao prvo, da se za rokove predviđene u članku 23. stavcima 2. do 4. Okvirne odluke 2002/584 u takvim okolnostima mora zapravo smatrati da su istekli.
- 68 Naime, utvrđenje o postojanju slučaja više sile od strane službi policije države članice izvršenja i potom određivanje novog datuma za predaju bez intervencije pravosudnog tijela izvršenja ne ispunjavaju formalne zahtjeve predviđene u članku 23. stavku 3. Okvirne odluke 2002/584, i to neovisno o materijalnoj stvarnosti tog slučaja više sile.
- 69 Slijedom toga, zbog nepostojanja intervencije pravosudnog tijela izvršenja rokovi predviđeni u članku 23. stavcima 2. do 4. te okvirne odluke ne mogu se valjano produljiti primjenom stavka 3. tog članka. Iz toga proizlazi da se u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku mora, radi primjene stavka 5. navedenog članka, smatrati da su navedeni rokovi istekli.
- 70 Kao drugo, nužno je podsjetiti na posljedice isteka rokova predviđenih u članku 23. stavcima 2. do 4. Okvirne odluke 2002/584.
- 71 Doduše, iz teksta članka 23. stavka 5. Okvirne odluke 2002/584 izričito proizlazi da se po isteku tih rokova osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog mora pustiti na slobodu ako se još nalazi u pritvoru. U takvom slučaju nije predviđena nikakva iznimka od te obveze koju ima država članica izvršenja.
- 72 S obzirom na to, zakonodavac Unije ne daje isteku tih rokova nikakav drugi učinak i osobito nije propisao da on dotična tijela lišava mogućnosti dogovaranja novog datuma predaje primjenom članka 23. stavka 1. te okvirne odluke ili da on državu članicu izvršenja oslobađa obveze izvršavanja europskog uhidbenog naloga (presuda od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 70.).

- 73 Osim toga, tumačenje članka 15. stavka 1. i članka 23. Okvirne odluke 2002/584 prema kojem pravosudno tijelo izvršenja ne bi trebalo provesti predaju osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog ni u tu svrhu dogovoriti novi datum predaje s pravosudnim tijelom koje izdaje nalog nakon isteka rokova iz članka 23. te okvirne odluke moglo bi negativno utjecati na cilj ubrzanja i pojednostavljenja pravosudne suradnje, koji se želi postići navedenom okvirnom odlukom, s obzirom na to da bi takvo tumačenje moglo osobito prisiliti državu članicu izdavanja da izda drugi europski uhidbeni nalog kako bi se omogućilo održavanje novog postupka predaje (presuda od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 71.).
- 74 Iz prethodno navedenog proizlazi da jednostavna činjenica isteka rokova iz članka 23. Okvirne odluke 2002/584 ne može dovesti do toga da se država članica izvršenja oslobodi obveze nastavljanja s postupkom izvršenja europskog uhidbenog naloga i provedbe predaje tražene osobe te da dotična tijela u tu svrhu trebaju dogovoriti novi datum predaje (presuda od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 72.).
- 75 Usto i kao što je to naglasila nezavisna odvjetnica u točki 46. svojeg mišljenja, s obzirom na obvezu države članice izvršenja da nastavi postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga, nadležno tijelo te države članice mora, u slučaju puštanja na slobodu osobe protiv koje je izdan taj nalog na temelju članka 23. stavka 5. Okvirne odluke 2002/584, poduzeti sve mjere koje smatra potrebnima kako bi spriječilo bijeg te osobe, osim mjera oduzimanja slobode.
- 76 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti, s jedne strane, tako da članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz te odredbe nije ispunjen kada država članica izvršenja povjeri službi policije zadaću da provjeri postojanje slučaja više sile kao i poštovanje uvjeta potrebnih za zadržavanje u pritvoru osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog te da odluči, po potrebi, o novom datumu za predaju, i to čak i ako ta osoba ima pravo obratiti se u svakom trenutku pravosudnom tijelu izvršenja kako bi se ono izjasnilo o spomenutim elementima. S druge strane, članak 23. stavak 5. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da za rokove iz stavaka 2. do 4. tog članka 23. treba smatrati da su istekli s posljedicom da se navedena osoba mora pustiti na slobodu kada zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz članka 23. stavka 3. navedene okvirne odluke nije ispunjen.

Troškovi

- 77 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- Članak 23. stavak 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., treba tumačiti na način da se pojam više sile ne proteže na pravne prepreke za predaju koje proizlaze iz pravnih sredstava koja je podnijela osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog i temelje se na pravu države članice izvršenja kada je pravosudno tijelo izvršenja donijelo pravomoćnu odluku o predaji u skladu s člankom 15. stavkom 1. navedene okvirne odluke.**

2. Članak 23. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na način da zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz te odredbe nije ispunjen kada država članica izvršenja povjeri službi policije zadaću da provjeri postojanje slučaja više sile kao i poštovanje uvjeta potrebnih za zadržavanje u pritvoru osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog te da odluči, po potrebi, o novom datumu za predaju, i to čak i ako ta osoba ima pravo obratiti se u svakom trenutku pravosudnom tijelu izvršenja kako bi se ono izjasnilo o spomenutim elementima.

Članak 23. stavak 5. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na način da za rokove iz stavaka 2. do 4. tog članka 23. treba smatrati da su istekli s posljedicom da se navedena osoba mora pustiti na slobodu kada zahtjev intervencije pravosudnog tijela izvršenja iz članka 23. stavka 3. navedene okvirne odluke nije ispunjen.

Potpisi